

Comentariul operei Ciocoi vechi si noi scrisa de Nicolae Filimon - a treia parte

Aparitia Ciocoilor vechi si noi reprezinta certificatul de nastere al romanului romanesc. Si, din acest punct de vedere, aparitia Ciocoilor vechi si noi este de o importanta cruciala pentru evolutia literaturii noastre. Lui N. Filimon ii revine astfel un rol de pionierat in literatura romana Ciocoi vechi si noi de N. Filimon este un roman realist obiectiv, de tip balzacian. G. Calinescu observa, cu patrundere, in Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent, ca Nicolae Filimon are "intuitii balzaciene". Aparitia Ciocoilor vechi si noi a facut posibila si aparitia altor romane realiste ale literaturii noastre: Mara de I. Slavici, Ion si Rascoala de Liviu Rebreanu, scriitori care au avut in N. Filimon un stralucit precursor, iar in romanul sau un prestigios model literar.

Pe buna dreptate, E. Lovinescu afirma, in Critice (vol. I), ca intreg romanul realist se trage din "brazda" Ciocoilor vechi si noi.

Ciocoi vechi si noi este un roman pe tema arivismului, fenomen social permanent, care se produce in orice timp, in orice epoca istorica si in orice loc, fenomen neistovit si care nu-si epuizeazaniciodata resursele. Dorinta de a parveni, de a ajunge cat mai sus pe treptele ierarhiei sociale si de a ocupa o situatie nemeritata, pe orice cai si prin orice mijloace, mai ales necinstite, lipsa de scrupule manifestata pe calea ascensiunii il caracterizeaza pe arivist. Interesant de observat este ca N. Filimon nu foloseste, insa, niciodata termenii de "arivism" sau "parvenitism".

Acestia sunt neologisme imprumutate, mai tarziu, din limba franceza. La data la care N. Filimon isi scria romanul sau, acesti termeni nu se incetatenisera inca in limba romana. De aceea, N. Filimon recurge, pentru denumirea arivismului, la termenul autohton, neaos, de "ciocoism", a carui etimologie nu e, insa pe deplin lamurita in Evul Mediu romanesc, "ciocoiul" era un strangator de bani, ajungand, apoi, pe vremea lui N. Filimon, sa desemneze o anumita categorie de boieri, ridicata din randul slugilor, al vatafilor si arendasilor. Prin urmare, ciocoi nu erau boieri adevarati, nobili, cu blazon si cu maniere aristocratice, ci boieri parveniti, care ajunsesera sa-si submineze stapanii, prin intriga si lingusire.

In Prologul romanului sau, N. Filimon ii face ciocoiului un astfel de portret sintetic, succint "Ciocoiul este totdeauna si in orice tara un om venal, ipocrit, las, orgolios, lacom, brutal pana la barbarie si dotat de o ambitie nemasurata." Din toate aceste trasaturi caracteristice, "ambitia nemasurata" formeaza nota dominanta a arivistului. Arivistul da dovada de multa tenacitate, de lipsa de scrupule in atingerea telului propus, este rece si calculat, iar resortul actiunilor sale il reprezinta "ambitia nemasurata", asa cum sesiza, cu un ascutit spirit de observatie, si N. Filimon.

Arivismul este un fenomen social general uman, dar N. Filimon se ocupa in acest roman, de arivismul epocii fanariote, una dintre cele mai funeste epoci ale istoriei noastre, ale carei tare s-au perpetuat multa vreme dupa aceea, alterand spiritul national. Daca este sa ne cautam cusururile,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

defectele, multe dintre ele isi au radacina in fanariotism, care a fisurat coloana vertebrala a romanismului. Cele mai mari rele ne vin de la fanarioti, de la aceste oribile unelte ale turcilor, din Fanar, celebra mahala greceasca a Constantinopolului, puse sa spolieze Tarile Romane.